

KARANLIK FİTNELER VE ZAMANIN KIYMETİ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü:

Bizi müslüman yaratan Allah'a, Rabbi-miz'e, Rezzâkımız'a sonsuz hamd ü senâlar olsun. O'nun âlemlere rahmet olarak gönderdiği Habîbi, *Seyyidü'l-evvelîne ve'l-âhirîn* Muhammed-i Mustafâ'sına sonsuz salât ü selamlar eder, tahiyat ve ihtiramlarımızı arz ederiz. Onun yolunda yürüyen, kıyamete kadar onun sünneti üzere çalışan evliyâullahın, asfiyânın, sulehânın, âbidlerin, zahidlerin de Allahu Teâlâ hazretleri ruhlarına sonsuz ikramlarında, ihsanlarında bulunsun. Bizleri de dünya ve âhiretin hayırlarına ve sevdiği kulların zümresine nâil eylesin dünya ve âhiretin hayırlarına erdiresin.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden bir demet, o gül bahçesinden bir buket sunmaya çalışalım.

Rabbimiz bizleri o Habîb-i edîbi hürmetine sevdiği kulları zümresine dâhil eylesin. Dünyada sevdiği şekilde hayatı geçirip Ümmet-i Muhammed'e faydalı işler yapıp âhirette de cennetine cemâline erdirdiği kullarından eylesin.

Le-yeğşiyenne ümmetî min ba'dî fitenün ke-kıta'i'l-leyli yüsbihu'r-racülü fîhâ mü'minen ve yümsî kâfiran ve yebî'u akvâmun dînehum bi-aradin mine'd-dünyâ kalîl.

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Emîrü'l-mü'minîn Hz. Ömer *radıyallahu anh*'ın alim oğlu Abdullah b. Ömer *radıyallahu anhümâ* hazretlerinin bize rivayet ettiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in şöyle söylediğini nakletmiş. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Buyurmuş ki;

Le-yeğşiyenne ümmetî min ba'dî fitenün. "Muhakkak ve mutlaka benim ümmetimi benim hayatımdan sonra bazı fitneler kaplayacak. Saracak, üzerlerine çökecek." *Ke-kıta'i'l-leyli.* "Gecenin yeryüzü üzerine çöktüğü gibi karanlık fitneler ümmetimin üzerine çökecek." *Yüsbihu'r-racülü fîhâ mü'minen ve yümsî kâfiran.* "Bu fitnelerde öyle karışıklık-

lar, öyle anlaşmazlıklar, öyle yanlış düşünceler, öyle ters muhakemeler, öyle yakışıksız işler yapılacak ki kişi sabaha mü'min olarak çıkacak ama akşama kâfir olarak akşamlayacak."

Sabahleyin mü'mindi; o fitnenin içindeki icraatından, o fitneye karışmasından, o fitnenin içinde rol almasından, o fitnenin münâkaşalarından bazılarını kabul etmesinden, reddetmesinden, yanlış bir fikre sahip olmasından, hatalı fiillerde bulunmasından, suçlar cürümler işlemesinden, imanının zedelenmesinden, zedelenmesinin son noktaya varmasından akşama kâfir olur. Sabahleyin mü'mindi, akşama kâfir olacak.

Ve yebî'u akvâmun dînehüm bi-aradin mine'd-dünyâ kalîl. "Bazı kavimler, topluluklar, insanlar, mü'minler dünyanın birkaç az, değersiz, küçük imkânı ve maddiyâtı mukabilinde dinlerini satacaklar."

Az bir dünyalık elde edeceğim diye, az bir metâ sahibi olacağım, az bir menfaat sağlayacağım diye dinini satacak, âhiretini mahvedecek.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in hayatını Mustafa Asım Köksal hocaefendi *İslâm Tarihi*'nde sene sene çok güzel yazmıştır. Bu kitabı okumanızı tavsiye ederim. Her gün birkaç sayfa ailenizle beraber okuyun! Gözyaşları içinde okuyun, görün Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in imanı yerleştirmek için neler çektiğini, neler yapmak istediğini, ümmetine nasıl bir yön vermek istediğini görün! Orada Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz diyor ki; "Benim arkamdan öyle fitneler olacak ki o fitnelerde mü'minin öteki mü'minin kanını dökmesi; kendisine tatlıdan, sudan daha hoş gelecek! Öteki mü'minin kanına girmesi, kanını dökmesi tatlı yemekten, tatlı su içmekten daha sevimli, hoş gelecek, onu zevkle yapacak!"

Neden?

Mekanizması, muhakemesi bozuldu. Düşünce mekanizması bozuldu, terazisi yanlış. Değerlendirmesi ters. Mü'min kardeşin kanına girmeyi zevkle yapıyor. Kendisi de mü'min halbuki, kendisi de *lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah* diye Ehl-i imandan ama nefis ve şeytan o kimseyi kardeşinin karşısına

çıkartıyor. Kardeşini ona hasım olarak gösteriyor. Hasımdan öteye canı çıkasınca diye canını çıkartmak için sa'y edip bir ters hedef, bir düşman olarak gösteriyor da elini kana buluyor da ebedî kendisi hüsrana uğruyor.

Bir mü'min bir mü'mini bilerek öldürürse ebedî olarak cezası cehennemde kalmaktır. *Hâliden fîhâ*. Bir mü'min bir mü'mini bilerek, mü'min olduğunu bilerek öldürürse ebedî cehenneme girer. Hata yoluyla, kaza yoluyla öldürürse veyahut onu kâfir sanarak öldürürse öyle bir hatadan dolayı öldürürse diyet vermesi gerekir. Tazminat vermesi gerekir, tevbe etmesi gerekir. Çeşitli fikhî yönü var işin. Bilerek öldürdüğü zaman cezası ebedî cehennemde yanmaktır.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz diyor ki;

“Böyle fitneler olduğu zaman, böyle ters kaynaşmalar, zıtlaşmalar, kutuplaşmalar, kavgalar, mücadeleler olduğu zaman oturan kimse ayakta durandan daha hayırlıdır. Ayakta duran kimse koşturandan daha hayırlıdır.”

Yani aktif rol almamak lazım, yerinde durmak lazım. Fitneyi kışkırtmamak lazım, geliştirmemek, büyütmemek lazım!

Peygamber Efendimiz; “Böyle bir fitne olduğu zaman evine kapan!” diyor. Eğer gelip seni evinde bulurlarsa “Hz. Âdem’in -*aleyhisselam*- hayırlı oğlu gibi ol!” diyor.

Hz. Âdem’in iki oğlunun bir mücadele içinde olduklarını biliyoruz bir tanesinin ötekisini öldürdüğünü biliyoruz. Kıskandığı için, haset ettiği için öldürdüğünü biliyoruz. “O gelse, kılıcını kaldırırsa kaldırma, kılıç kaldırıp da zalim olacağına kılıcın altında kal mazlum olarak öl, onu tercih et!” diye Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’in tavsiyesi vardır.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Mü’minler arasında kardeşlik, sözden ibaret değildir. Bu kardeşliği Allah *celle celâlüh* tesis etmiştir.

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ﴾

Inneme’l-mü’minûne ihvetün ¹âyet-i kerîmesini ne benim muhatabım olan siz kardeşlerim ne de dışarıdaki müslümanlar, duymamış bir tek müslüman yoktur. Herkes bilir.

Inneme’l-mü’minûne ihvetün. “Müslümanlar kardeşdir.”

¹ 49/Hucurât, 10

Laf olarak herkes bilir bunu.

Innemâ edât-ı tahsistir. Herkes bilir ama bilmek başka bildiğini uygulamak başka, bildiğine göre hareket etmek başka. *Innemâ*, Arapça'da edât-ı tahsistir. "Ancak, sadece ve sadece" demek.

Inneme'l-mü'minûne ihvetün, iki mânada tercüme edilebilir:

"Müslümanlar başka hiçbir şey değildir, sadece ve sadece birbirlerinin has kardeşleridir. Başka bir şekilde tasnif edilmesi mümkün değildir. Hasım olamaz, rakip olamaz, düşman olamaz, zıt olamaz; ancak kardeş olur. Ancak kardeşlerdir başka türlü bir şey olamaz." mânasında tercüme edilebilir.

a. Mü'minler Ancak Kardeşdir Ayetinin Farklı Tefsiri

Bir de cümlenin şu şekilde anlaşılması da mümkündür: "Kardeşliği ancak ve ancak müslümanlar temsil edebilir, yapabilir. Başkası kardeşlikten ne anlar, nasıl yapabilir? Kardeşlik müslümanların arasında olan kardeşliktir. Öteki kardeşlikler sanki kardeşlik mi onlar kardeşlik sayılır mı? Onların hepsi menfaat içindir, hiçbir işe yaramaz. Mü'min mü'min için nice fedakârlıklar yapar, kendisine tercih

eder, kendisini mahrumiyete dūçar eder. Kardeşine ikramda bulunur. Hiç mü'minlerin kardeşliği gibi kardeşlik görmüş mü?"

﴿وَيُؤْتِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ﴾

*Ve yū'sirūne alâ enfüsihim velev kâne bihim hasâsatün.*² "Kendileri muhtaç olsalar, sıkıntı içinde kıvransalar bile kardeşine verir."

İmam Gazzâlî *rahmetullahi aleyh* bir aileyi anlatıyor: Kaç gündür aç kalmışlar. O açlık içinde çoluk çocuk ağlaşıyor. Evde yiyecek yok. Nihayet bunların fakirliklerini gören birisi kesilmiş olan hayvanın kellesini bu aileye hediye ediyor. "Alın yiyin, kazanda kaynatın..." Eilini yerler, yanağını yerler, bir kellenin beynini yerler. Artık suyunu kaynatırlar çorba yaparlar. O aile kaç gündür aç olduğu halde kelleyi aldığı zaman düşünüyor; "Benim falanca kardeşim benden daha uzun müddet açlık çekiyor, onun ailesine göndereyim." diyor ve o kelleyi tanıdığı o kardeşine gönderiyor. O alan kardeş de kelleyi aldığı zaman düşünüyor; "Ben bu kelleyi yiyebilirim ailemle, kaç gündür açım ama benden daha aç falanca

² 59/Haşr, 9

kardeşim var.” diyor ona gönderiyor. Üçüncü alan şahıs kelleyi alınca o; “Bu büyük bir ikram, ben bunu yiyebilirim ama filanca kardeşim benden daha uzun zamandır kaç gündür aç geziyor, onlara vereyim...” diye dördüncüye veriyor. Dördüncü beşinciye veriyor, beşinci altıncıya veriyor. Altıncıya kelle geldiği zaman altıncı aile diyor ki; “Yahu ben bunu yiyeceğim ama filanca aile kaç gündür aç, çoluk çocuklarının ağlaştığını görüyorum, ona vereyim.” diyor, birinci aileye veriyor. Bilmiyor ki kelle birinci aileden ikinciye gitti, altı kapı dolaştı, kendisine öyle geldi, haberi yok. O da birinciye veriyor. Artık birinci de bakıyor ki kendisinin vermiş olduğu kelle tekrar kendisine gelmiş. Pişirip yiyorlar ama yedi kişi birbirine ikram etmenin ecrini, sevabını alıyor, kelleyi yemek nasibi, kısmeti birinci aileninmiş, yine o yiyor.

İşte müslümanın kardeşliği böyledir. Nasip neyse o yenir, boğazdan o geçer ama yedi aile sevabı alıp öyle yemek var, hiç sevap almadan ilk gelişte yenmesi durumu var. Mü'min'in kardeşliği böyledir. Ashâb-ı kiram birbirlerine böyle kardeşlik etmiştir. Medine-i Münevvere'nin ensârı *rıdvânullahi aleyhim*

ecmaîn ülkelerini terk edip şehirlerini, mallarını, mülklerini, evlerini, tarlalarını, hurmalarını terk edip Medine'ye gelen muhacir kardeşlerini *rıdvânullahi aleyhim ecmaîn* o şevk ile o aşk ile kucaklamışlardır. Evlerini bölüşmüşler, mallarını bölüşmüşlerdir. Hatta kendilerine tercih etmişlerdir.

İmam Gazzâlî *rahmetullahi aleyh* diyor ki; "İslâm kardeşliği üç mertebededir: Aşağı mertebe, orta mertebe, yüksek âlâ mertebe! Aşağı mertebede İslâm kardeşini, arkadaşını, dostunu senin evinin fertlerinden bir fert olarak düşünürsün!"

Senin evinde barınan bir halazâden gibi, bir ihtiyar gibi, bir misafir gibi, bir hizmetçi gibi, bir kâhya gibi sofrana oturtursun. Giyimini sağlarsın, yemesini içmesini barınmasını sağlarsın. Aslî ihtiyaçlarını giderirsin. Bu arkadaşlığın ednâ mertebesidir.

Neden?

Çünkü onu nihayet evindeki, senin himayesindeki bir şahıs gibi düşündün. O kadar.

"İkinci mertebesi, orta derecesi; arkadaşını kendinle eşit görmendir, neyin varsa yarı yarıya bölüşmendir. Buna da müşâreke derler."

Ortaklaşa, yarım elma senin yarım elma benim. Al kardeşim yarısını sen ye, yarısını ben yiyeyim. Bak kesemde şu kadar para var. Şu kadarı senin, bu kadarı benim. Yarı yarıya kardeş payı dediğimiz gibi, bu orta derecesidir.

“Yüksek âlâ derecesi ise kardeşinin ihtiyacını görmek, kendi ihtiyacını saklamak. Kendisi yememek, kardeşine yedirmek, kendisi giymemek kardeşine giydirmektir.”

İmam Gazzâlî yüksek kardeşliği böyle bildiriyor. Bu kardeşliği İslâm âleminde çok müslüman yaptı.

İnneme'l-mü'minûne ihvetün.

Kardeşliği anlasa anlasa imanlı insanlar anlar ve uygular. Başkaları kardeşlikten ne anlar? Fransız'ın Fransız'la kardeşliği Alman'ın Alman'la kardeşliği var mı ki zaten? Veyahut Yahudinin yahudi ile arkadaşlığı ahbablığı veya başka bir kimsenin; o mânaya anlaşılabilir.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Hâsılı bizi birbirimize Allah kardeş etmiştir. Bizi birbirimizin ellerini tutup yaklaştıran Allah *celle celalüh* hazretleridir. Bizi birbirimize yardım etmeye, birbirimiz için hayırlı olmaya teşvik eden dinimizdir. Peygamber

sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri buyuruyor ki; “İnsanların en hayırlısı insanlara faydası en çok dokunandır. Kim daha çok faydalı ise o en hayırlı insandır.”

En büyük fayda nedir?

Bir insanı ziyafet çekip doyurursan bu bir faydadır. Açlığını bir öğün ileriye atmış olursun. Bir gün sonraya atmış olursun ama insanları doyurmaya insanın gücü yetmez. Giydiren güç yetiremezsin, para vermeye harçlık vermeye kalksan pes dersin, senin paran biter insanların ihtiyaçları bitmez.

En yüksek ihtiyaç iman ihtiyacıdır!

En büyük hizmet, en büyük yardım, en büyük destek, en büyük iyilik bir kimsenin Allah yoluna çekilmesidir. Hidayeti bulması, cennet yoluna girmesidir. Cennetlik olmasına sebep olmaktır. Çünkü onun ebedî saadeti sağlanmış oluyor. Cennetteki tüm nimetleri sen bağışlamış gibi oluyorsun -hâşâ sümme hâşâ- sen sebep olduğun için. Onun cennete girmesine cehenneme kütük olmaktan, yakıt olmaktan sen kurtarmış oluyorsun. Ebedî mutsuzluktan ebedî saadete mutluluğa çekmiş oluyorsun. Cennetteki bütün nimetleri senin

ona yardım etmen dolayısıyla o elde etmiş oluyor. Hidayet Allah'tan ama vesile sensin.

O bakımdan en büyük hizmetimiz insanların doğru yola çekilmesi uğrunda çalışma olmalı. İrşad çalışması olmalı, mü'minlerin adedini arttırma çalışması olmalı. Mü'minlerin ayaklarının kaymaması sağlamak çalışması olmalı. Mü'minlerin Allah'ın sevdiği kullar olmasını sağlama çalışması olmalı.

Mü'min mü'mine zarar vermez. Mü'min mü'mine el kaldırmaz. Mü'minin mü'mine silah çekmez. "Bir mü'min öteki mü'mine silah çeker, karşısına geçerse savaşılırsa ölen de öldüren de cehennemdedir." diyor sahih hadislerde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz.

Diyorlar ki;

"Yâ Resûlallah! Öldürenin cehenneme gideceği anlaşılıyor. Çünkü kan döktü, kardeşini öldürdü. Fakat ölenin cehenneme gitmesi ne sebep?" dedi. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki kısaca;

"O da kardeşini öldürmeye niyetliydi."

Fırsat ötekisine geçti o öldürdü. Berikisi de silah çekmedi mi? Fırsatı o bulsaydı onu öldürecekti. Niyet önemli İslâm'da, o da onu

öldürmek niyetindeydi ki kılıç darbesini kendisi yedi. Yoksa o vursaydı O onu öldürmüş olacaktı. Onun için katil ve maktul de ikisi de cehennemdedir.

Onun için mü'min mü'mine silah çekmez. Çekmez ama bu eğitim o kadar eksik verilmiş ki müslümanlara! Dünya üzerindeki mücadelelerin masanın üstüne bir dökümünü yaparsanız, bakıyorsunuz hep çarpışmalar İslâm ülkelerinde, müslümanlar birbirleriyle çarpışıyor. Bu büyük bir fitnedir, çok yanlış bir şeydir. Müslümanların bu oyuna gelmemesi lazım, dikkat etmesi lazım.

Müslümanlar Allah'ın rızasının nerede olduğuna gazabının nerede olduğuna dikkat etmeli. Gıybet etmemeli. Gıybet haram, kardeşinin etini yemek gibi haram.

“Hocam, gıybet de mühim bir şey mi?”

Elbette, o kadar mühim bir şey ki topluluklar birbirinden kopuyor. Cemaatler birbirinden ayrılıyor. Cumalar ayrı kılınıyor. İnsanlar birbirini kâfirlikle itham ediyor. Beraber iş yapacaklarken incir çekirdeğini doldurmayan problemlerden dolayı oldukları yerde sayıyorlar. Saymak ne kelime, geriye doğru kayıp uçuruma doğru gidiyorlar.

O bakımdan müslümanlar arasında muhabbeti sağlayacak her şey sevaptır. Müslümanlar arasında tefrikayı, fitneyi körükleyecek yükseltecek her şey kötüdür. İki insan, iki mü'min birbirine üç günden fazla dargın kalamaz. Haram. Müslümanın müslümana üç günden fazla dargın kalması haramdır. Ben içki içmiyorum, diye böbürlenme. Ben zina etmiyorum, diye böbürlenme. Sen de haram yapıyorsun!

Ne yapıyorsun? Kaç yıldır kaç zamandır filanca kimseyle dargınsın. Yakışmaz. Ama bunu sadece sana söylemiyorum, ötekine de söylüyorum, bütün müslümanlara söylüyorum, kendi nefsimde de söylüyorum. Biz bu terbiyeyi almamışız.

Dargınlık yok. Darılmadan problemlerimizi konuşa konuşa hâlledeceğiz. Eğer karşı taraf anlamazsa susacağız. Allah hakkından gelecek. Allahu Teâlâ hazretleri zalimin, müteaddinin hakkından gelecek. Biz bu metodu kullanmadığımız için kendi işimizi kendimiz göreceğiz diye düşündüğümüzden Allahu Teâlâ hazretleri de “Hadi gör bakalım, nasıl göreceksen!..” diye kendi hâline bırakıyor. Tefîkini refîk etmiyor. Yardım etmiyor, des-

tek vermiyor. Onun için müslümanlar bir adım öteye gitmiyorlar.

Üzülerek duyuyoruz ki bu şehirde bütün suçlar vs. falanca ülkeden gelmiş kimseler tarafından yapılıyor filanca ülkeden gelmiş kimseler tarafından yapılıyor. Bir eğitim kucaklaşması yapmamışız ki, bir organizasyon kuramamışız ki!.. Bilimden uzağız, yabancı dil öğrenmemişiz. Arapça bilmiyoruz Fransızca'yı da iyi bilmiyoruz. Kaç sene burada kalmış oluyoruz, Fransızca'yı öğrenmemiş oluyoruz. Onlarla bir temasımız kantağımız yok. Bir irtibatımız yok. Onlar ayrı biz başka yerdeyiz. Bu kardeşlerime nasıl faydalı olurum, bunları nasıl düzeltirim, diye düşünmemişiz. Bunların ihtiyaçlarını nasıl karşılarım, bunların bu suçları işlemesini nasıl engellerim, diye çalışma yapmamışız. Boyuna birbirimizle cebelleşiyoruz. Boyuna birbirimizin kanını dökmek hususunda Ümmet-i Muhammed olarak milyarlar harcıyoruz. İran-Irak savaşı, Tunus Cezayir çekişmesi, Cezayir politerya kavgası Kuzey Çad Güney Çad kavgası, Kuzey Yemen-Güney Yemen çekişmesi, şurası burası... Yüreğimiz parça parça oluyor. Allahu Teâlâ hazretleri

bizleri, mü'minleri birleştirici çalışmalar yapanlardan eylesin.

Evet toz gibiyiz, zerre gibiyiz ama imento zerresi gibi olalım inşaallah. Biz harç olalım, biz imentosu olalım. Bütün o ayrı ayrı parçaları, çakılları, taşları, bu İslâm âleminin fertlerini beton bir kale gibi birleştirmek hususunda bizim tevazulu çalışmalarımız, o mütevazı dervişâne çalışmalarımız, ahlâk-ı Muhammedî ile mücehhez insanların çalışması inşaallah mü'minlerin kardeşliğini sağlayacak. İnşallah mü'minler faydalı, hayırlı işler yapacak.

İkinci hadîs-i şerîf:

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyurmuş ki;

«الَّذِي تَفُوتُهُ صَلَاةُ الْعَصْرِ، كَأَنَّمَا وُتِرَ أَهْلُهُ وَمَالُهُ»

Ellezî tefûtuhû salâtü'l-asri ke-ennemâ vutire ehlehû ve mâlehû.

b. İkinci Namazını Kaçırması Olan Kimse

Bu, ikinci namazı ile ilgili bir hadisedir. Meali şöyle:

“İkinci namazı kaçırması olan kimse sanki ailesini ve malını felakete uğratmış, zâyî et-

miş insan gibidir. Tüm aile fertlerini ve malını kaybetmiş kimse gibidir. Felakete uğratmış kimse gibidir.”

Muhterem kardeşlerim!

İslâm'ın emirlerine bakıyorsunuz, Allah Allah! Bir taraftan sosyal bir emir, büyük bir hareket, bir toplumun bir cihad hareketi. Bir taraftan başka bir sosyal hareket, bir zekât, yardımlaşma müessesesi. Bir taraftan muaz-zam bir başka hareket. Senede bir müslüman-ların Hicaz'da toplanması. En zenginlerinin, en gençlerinin, en kuvvetlilerinin, en kültürlülerinin, en imkânı çok olanların bir milyon 1,5 milyon müslümanın orada toplanması...

Bir taraftan da Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri tarafından senin gözüne göre küçük gibi görünen bir olay son derece mühim bir olay olarak takdim ediliyor: İkinci namazını kaçırmak! Yani bilmeyen bir insan omuz silker. “Kaçarsa kaçsın. Ben kaç tane kaçırdım, bir şey olmadı...” dediği gibi.

Bektaşî'ye demişler ki; “Abdestsiz namaz olmaz.” Elini kaldırmış: “Ben kıldım, oldu.” demiş.

Sen kıldın, abdestsiz kıldın ama olduğunu nereden biliyorsun? “Ben kıldım, oldu.” diyor

ama “Ben yaptım başıma taş yağmadı.” demek istiyor. Burada yağmaz. Allah Erhamü’r-râhimîndir. Ondan sonra mühlet verir, gerektiği zaman cezalandırır, çoğunu affeder. Belki bir tevbe eder diye cezayı tehir eder, sen ondan anlamıyorsun.

İkinci namazının kaçması niye bu kadar bütün ailesini kaybetmek gibi, bütün malını zâyi etmek gibi önemli bir hadise oluyor? Neden ikinci namazı bu kadar önemli?

Muhterem kardeşlerim!

Eski devrin sosyal hayatını düşünelim.

Eskiden insanlar diyelim ki bir kabileden bulunuyor. Yumurtaları topladı veya koyunlarını aldı, pazara getirdi veyahut mahsulünü çuvala doldurdu, pazara getirdi.

Ne zaman çıkarıyorlar?

Erkenden çıkar. Erkenden yola çıkar, öğleye kadar işini bitirir. Denliğini hazırlar ondan sonra dönüşü çabuk sağlar. Dönüşü çabuk sağlar.

Neden?

Akşama kaldı mı yollarda fener yok ki, imkân yok ki, yol yok ki! Tehlike var, akşama kaldığı zaman köşe başında başına ne geleceğini bilmez. Yolda neye uğrayacağını bilmez,

vahşi hayvanlar çıkar, haramiler çıkar filan, gündüz gözüyle kâfile ile derhal kabilesine ulaşması lazım, daha gündüzden gitmesi lazım.

Onun için ikindi vakti yaklaştı mı insanları bir telaş alır. “Aman bir an evvel yetişeyim, aman işlerimi yetiştireyim, şu işi de tamamlayayım. Akşama, gece kalmayayım...” falan gibilerden ticarî hayatın tam sonuca bağlandığı bir zamandır. Bu telaş içinde insan dünya telaşı ile, alışveriş telaşı ile, hazırlık telaşı ile; “Vaktinde ulaşamayacağım, kalenin kapısından giremeyeceğim, kapı kapanacak, yolda kalacağım. Haramî tehlikesi var...” falan derken kendi vazifesini ihmal eder. Düşünmez ibadet vazifesini, ikindi namazını kaybeder. Onun için ikindi namazı çok önemlidir.

Deniliyor ki; *Ve'l-asri* sûresinde ikindi namazına Allahu Teâlâ hazretleri ant içmiştir. *Asr*, burada “ikindi namazı” diyenler de var müfessirlerden. İşte bu öneminden dolayı diyorlar.

Neden?

Mü'minin her an Allah'ın huzurunda olduğunu bilmesi, daima o kontrol altında olması,

o Őuur içinde yaŐaması lazım. O Şuuru kaybet-tiği zaman günaha dalar.

Onun için bizim NakŐ  tarikatında birinci kaide nedir?

Birinci kaide *h Ő der dem* kaidesidir.

H Ő der dem ne demektir? *H Ő*, Farsça'da “Őuur, akıl” demek. Her nefes alıŐta insanın uyanık olması, Őuurlu olması, gafil, cahil olmaması ana prensiptir. O prensip kayboldu mu, insan bir gaflete düŐtü m  bir cahilliğe düŐtü m  Şeytan bir hata yaptırır. Bir yanlış söz s ylettirir. Bir günaha sokabilir. Onun için büyükler demişler ki; “Her nefes alıŐta uyanık olacaksınız!” Sonra bu nefesler sayılı ve bunların hesabı var. Yanlış geçirirse hatalı, günah-ta, gafil, cahil geçirirse cezası var diye, nefesinin de hesabını vereceğini düŐünerek de her nefeste uyanık olmayı söylüyor.

O bakımdan bir namazın terk edilmesi bile büyük bir ruh  zaafı gösterir. Bu adam iyi müslüman değil, bu adamda bir hastalık belirmiŐ. Dünyaya dalıyor, âhireti ve Allah'ı unuttuyor.

Alla  yet-i kerimede;

﴿رِجَالٌ لَا تُلْهِهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ
الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ
الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ﴾

Ricâlün lâ tülhîhim ticâratün ve lâ bey'un an zikrillâhi ve ikâmi's-salâti ve îtâi'z-zekâti yehâfûne yevmen tetekallebu fîhi'l-kulûbu ve'l-epsâru. ³ “O er kişiler, o mertler, o kahramanlar ki; onları ticaret ve alışveriş Allah’ı zikretmekten, namaz kılmaktan, zekât vermekten, ibadet ve taatlerini yapmaktan alıkoymaz, alıkoymuyor!” diye methediyor.

Böyle olmayı bize işaret ediyor. Onun için her birimizin her şeyden önce müslüman olmamız önemli. İbadetleri yapmamız önemli. İbadeti kaçırdıktan sonra istersen 1000 Frank kazan, istersen köşkler sahibi ol, saraylar sahibi ol. İstersen İran şahı kadar imkânların olsun. Haiti adalarında bir tane köşkün olsun, Mısır’da bir tane köşkün olsun, İran’ın tamamı senin olsun... Sonu ne? Kaf’tan Kaf’a bütün

³ 24/Nür, 37

cihanı tuttuğunu farz edelim, sonu ne? Âhiri, sonu ne?

Sonu Allah'ın huzuruna varmak ve hesap vermek!

Onun için mü'minin esas vazifesini, kulluk vazifesini hiçbir sebep engellememeli, gölgelememeli. O daima kulluk şuuru içinde olmalı; her attığı adımın, her yaptığı işin, her alıp verdiği nefesin şuurunda olmalı. Kulluk vazifesi böyle tamamlanır.

Bir büyük müşkülü çözmek için o müşkülü küçültürsün, küçük küçük şeyleri çözersin, büyüğü çözülmüş olur. Bir ömrü Allah rızasında geçirmek için bir nefesi Allah rızasında geçirmek lazım. Onu beceremez misin? Bir nefesini Allah rızasına geçirmek zor mu, değil. Hah işte o nefesler Allah rızasına geçirile geçirile ömür Allah rızası yolunda öyle geçer. Ona sen dikkat etmezsen o nefeste kusur bu nefeste kusur, orada gaflet burada gaflet; sonunda ziyan edersin. Ziyan ettiğini anladığın zaman da iş işten geçmiş olur. Hapı yutarsın, cezayı çekersin. Âhiretini harap etmiş olursun.

Onun için bir namaz da önemlidir, bir ikinci namazı da önemlidir. Bir tek söz bile önemlidir.

Söz ola kese savaşı

Bir söz söylersin; savaşı keser, fitneyi söndürür, insanları barıştıır. Gönülleri fethe-der, kardeşliği tesis eder. Hayrı yaptırır, zafe-ri meydana getirir. Bir ters söz söylersin, bir çuval incir berbat olur, atılır. Onun için bir tek söz önemlidir.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*;
“Bir bakış önemli, bir bakış şeytanın oklarından bir oktur.” diyor. Bir bakışta insan gider gümbürtüye!

Hikâye: Dervişin birisi çok susamış. Bir kapıyı çalmış. “Allah rızası için çok susadım, bir su verir misiniz?” demiş. Tabii çöl, sıcak ülke, İslâm ülkelerinden bir ülke. “Bir tas su verir misiniz?” demiş ama kapıyı bir kız açmış. Suyu da kız getirmiş, tasla uzatmış, vermiş.

Derviş, derviş aslında, yani eli tesbihli kemâlâta ermek için seyahate çıkmış, az çok görgüsü bilgisi irfanı olan bir kimse. “Mürek-kep yalamış” diyoruz ya; tekke görmüş, terbi-ye görmüş bir insan ama gözü kızın cemâline

takılmış. Gözü kızın cemâline takılınca içine bir ateş düşmüş, oraya yığılmış kalmış.

“Ne oldu?” demişler, gelmişler bakmışlar bir fukarâcık orada yığılmış kalmış. Demiş ki; “Bir su istedim, bana bir tas su verdiler, burada gönlümü aldılar. Ben bu pazarlığa razı değilim.” demiş. “Bir tas su verdiler bana, gönlümü yağmaladılar. Kalbimi aldılar. Ben bu pazarlığa razı değilim. Verin benim gönlümü, ben mahvoldum burada!” demiş. “Ne oldu?..” demişler, kurcalamışlar. Adama bakmışlar, ârif bir insan. Evet yolcu vs. ama bilgisi var, görgüsü var, zarafeti var, söylediği sözden belli zaten. “Peki, istediğin bu kız zaten evli değil. Pekâlâ, nikâhlayalım. Evlen...” demişler. Almışlar hamama götürmüşler. Damatlık güzel elbiseler giydirmişler. Düğün olmuş gerdek olmuş. Damat gelinin karşısında, bir ses gelmiş ki;

“Ey yalancı derviş!..”

Dervişin kulağına bir ses gelmiş ki; “Ey yalancı derviş! Gözünü nâmahreme bir çevirdin, senin mânevî rütben olan dervişlik hırkasını sırtından çıkarttık. Elini bir adım daha atıp da öbür tarafa sürersen kalbinden imanı çıkartırız!” demiş.

Bir feryat etmiş, yığılmış kalmış yere!
“Ne oluyor?” demişler. “Benim eski elbisele-
rimi getirin, benim asâmı verin, ben gidiyo-
rum.” demiş. Eski kitaplardan birisi bunu böy-
le anlatıyor.

Muhterem kardeşlerim!

İşte bir bakış insanı esfel-i sâfilîne düşü-
rür. Bir düşünce insanı imandan çıkartır. Bir
yanlış düşünceden dolayı, bir gazeteyi okur-
sun, bir yanlış fikre; “Bu doğru galiba!..” der-
sin. Sabah mü’min sabahlamıştın, akşama
kâfir olursun; Allah saklasın.

Allah’a çok da sığınmak lazım, hele bu
[Fransa’da]! Fransız’ın imanı yok ki, o bildiği
gibi yazacak filozofisine göre, kendi hayat
felsefesine göre, kendi görgüsüne göre bir şey
yazacak. O imandan anlamaz, İslâm’dan an-
lamaz ki! Sen o gazeteyi okuyacaksın, bu filmi
okuyacaksın. O dersi dinleyeceksin, o okula
gideceksin, o manzaraya bakacaksın; ondan
sonra hâlin nice olur!

Onun için bir namaz önemli, bir nefes
önemli, bir söz önemli! Ciddi olacağız. Yaptı-
ğımız işe, söylediğimiz söze, bakışımıza, adı-
mımıza her şeye dikkat edeceğiz. Bu hadîs-i
şerîf bize ders olsun, kulağımıza küpe olsun:

“Bir ikindi namazını kaçıran sanki bütün ailesi ve malı telef olmuş gibidir.” Aklınızı başınıza toplayın, ibadete sımsıkı sarılın! Bunu Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz söylüyor. Ve parantez içinde diyor ki; *Ravâhu’ş-Şeyhân*. Bunu iki büyük hadis alimi Buhârî ve Müslim yazmışlar. Kaynağı işte orası. Tereddüdün varsa tereddüdünü sil, çünkü sağlam kaynak.

Hadîs-i şerîf:

«اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ مَطِيَّتَانِ فَارْكَبُهُمَا بَلَاغًا إِلَى

الْآخِرَةِ»

el-Leylü ve'n-nehârü matiyyetâni fe'rkebûhümâ belâğan ile'l-âhirati.

İbn Abbas *radıyallahu anhümâ*'dan, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in zarif bir hadîs-i şerîfini nakletmiş. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz hazretleri buyuruyorlar ki;

el-Leylü ve'n-nehârü matiyyetâni. “Gece ve gündüz iki binektir.”

İster Peugeot de, ister Renault de, ister Mercedes, ister deve, ister küheylan de, ister uçak de; iki tane binektir.

Fe'rkebûhümâ. "Bu gece ve gündüze bilin!" *Belâğan ile'l-âhireti.* "Sizi âhirete ulaştırması için bunlardan istifade edin!"

Bu bir edebî sözdür, mecazî bir anlatım ile; "Geceden gündüzden istifade edin, âhiretinizi kazanın!" demektir.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki zamanın kıymetini bilin! Geceleyin zikir var, tesbih var, tehecüd namazı var. Hiç kimse görmez, seccade-nizde oturursunuz. Gösteriş olmaz, şöhret olmaz. Ağlasanız kimse sizi ayıplamaz, ağlarsınız, yalvarırsınız yakarırsınız, Allah'tan istersiniz. Boynunuzu bükersiniz, suçlarınızın affını dilersiniz. Zaten Allahu Teâlâ hazretleri gecenin yarısı geçtikten sonra yeryüzüne, semâ-yı dünyaya, yeryüzünü kaplayan semaya nüzul eyleyip kullarına seslenir ki; "Yok mu benden affını isteyen, hadi affedeceğim. Yok mu benden bir dileği, talebi olan; istediğini vereceğim. Hadi istesin..." dediği zamandır. Tenhalarda gözyaşı dökerek zikrederek yalvararak münâcât ederek niyaz ederek namaz kılarak Allahu Teâlâ hazretlerinin rızasını kazanmak lazım.

Gündüz maaş, geçim zamanıdır, çalışma zamanıdır, başka insanlarla temas zamanıdır. Gidersin, yardım edersin, destek olursun, hizmet edersin. Cihad edersin, hayır edersin. Çeşitli gündüz yapılacak imkânlarla sevabı kazanırsın. Böylece bir gece çalışırsın, bir gündüz çalışırsın. Her zamanın kendine göre hâli, fiili, işi ve çalışması ve sevap kazanacak bir kazanç kapısı vardır. Onlardan istifade edersin, âhirete Allah'ın sevdiği, razı olduğu bir kul olarak ulaşırsın. Hepimizin durumu budur.

Bizim sermayemiz ömürlerimizdir. Biz bu sermayeyi her gün tüketmekteyiz. Film bitecek, yavaş yavaş sonuna doğru yaklaşıyoruz.

Eski zamanda Arabistan'da adamın birisi çuvalın içinde buz satıyormuş. Mağaralarda saklarlar, yüksek yerlerden katırlarla aşağıya indirirler. Ondan sonra şehirde satarlar, herkes şerbetin içine falan koyar buzunu. O zaman buzdolabı yok. Oh soğuk soğuk içerler. O zamanın imkânları ile işte buz önemli bir şey. Buz satıyormuş. Şakacı bir satıcı, diyor ki;

c. Sermayesi Her An Erimekte Olana Acının

İrhamû men yedûbü re'sü mâlihi yâ müs-limîn. “Sermayesi her an erimekte olan şu satıcı kardeşinize acıyın ey müslümanlar!”

Bağırıyor: “Buz eriyor, bir an evvel alın da şunu kurtulayım. Sermaye eriyor...” falan diye elini kulağına dayamış, bağıra çağıra, gazel okuyarak satıyor. Maksat şaka yoluyla buzları satmak. Fakat öbür tarafta bir şeyh efendi müridleri ile yürüyormuş, bunun bu sözünü duyunca bir ah ediyor, olduğu yere yığılıyor. Hemen getiriyorlar, su döküyorlar yüzünü gözünü ovuşturuyorlar. Ellerini ovuşturuyorlar, diyorlar ki;

“Efendimiz hayrola, ne oldu, rahatsızlandınız mı? Niçin rahatsızlandınız, sıhhatli sıhhatli yürüyordunuz. Birdenbire şu adamcağız galiba; ‘Bu sermayesi eriyen insana acıyın...’ diye söyleyince bir ah çektiniz, ondan sonra olduğunuz yere yığıldınız. Ne oldu da böyle yığıldınız?” Diyor ki; “Hey gafiller, anlamadınız mı? Onun sermayesi eriyor da bizim sermayemiz erimiyor mu?”

“Bizim sermayemiz ömür değil mi, geceler gündüzler bu sermayeyi eritmiyor mu?”

Saatler aylar yıllar bu sermayeyi eritmiyor mu? Bizim de sermayemiz elden gitmiyor mu?.." diye öyle söylüyor.

d. Dervişin En Önemli Vazifelerinden Zamanın Kıymetini Bilmek

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Dervişin en önemli hizmetlerinden, vazifelerinden birisi zamanın kıymetini bilmek ve zamanı değerlendirmektir. Dervişlik kuru laftan ibaret değildir, yüksek kaliteli Müslümanlıktır. Müslümanlığın doktorasıdır, doçentliğidir, profesörlüğüdür. Derviş sen öyle başında külahı var, sırtında cübbesi var, elinde [tesbihi] var diye hor görme garibi! Çünkü onların içinden Yunus Emreler çıkmıştır. Yedi-sekiz asır, nâmının çekildiği bayraktan nâmını kimse aşağıya indiremedi. Niceleri geldi geçti profesörlerden müderrislerden de Yunus'un şampiyonluk bayrağını daha kimse aşağıya indiremedi. Onun için hayatta gaye ârif olmaktır. Hayatta gaye para kazanmak değildir; ârif olmaktır, kâmil olmaktır.

Allahu Teâlâ hazretleri cümlemize sevdiği hâlleri nasip eylesin. Sevdiği huyları, sevdiği ilimleri, sevdiği edepleri nasip eylesin. Bizde sevmediği ne gibi hâl, huy ve sıfat varsa bizi

onlardan pâk eylesin. Bizi insân-ı kâmil, mü'min-i sâlih olmaya muvaffak eylesin. Ömrümüzü zâyî etmeyenlerden eylesin. Ömür sermayemizi en verimli tarzda kullanıp en büyük kârla bu imtihan dünyasını kapatmayı nasip eylesin. Âhirette Allah'ın kahrına, gazabına, azabına, ikâbına, itâbına uğramayanlardan olmayı Rabbimiz cümlemize müyesser eylesin. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'le Firdevs-i Âlâ'ya girmeyi nasip eylesin. Firdevs-i Âlâ'da bizi Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin. Yâsîn sûresinde;

﴿سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ﴾

*Selâmün kavlen min rabbi'r-rahîm.*⁴

“Rahmeti çok olan Rabb-i Rahîm'den cennet ehli kullarına söz olarak selam olacak!” âyet-i kerimesi var. O selamı Allah bizlere de duymayı, o şerefi bizlere de ihsan eylesin. Kelâmullahı kendisinden dinlemeyi, mest olmayı nasip eylesin. Cemâlini görmeyi Allah cümlemize nasip eylesin. Bunca yıllık ömür sürüyoruz, bunca Allah'ın nimetini yedik. Bunca ihsanına mazhar olduk. Onu tanımadan

⁴ 36/Yâsîn, 58

cahil ve gafil olarak yaşamaktan Allah cümlemizi mahfuz eylesin. Cümlemizi ârif ve hakiki kulları zümresine, has kulları, kendisine has kulları zümresine, habîbine has ümmet olanlar zümresine dâhil eylesin. Dualarımızı lütfuyla keremiyle ahsen-i kabul ile makbul eylesin.

Bi-hürmeti esrârı sûreti'l-Fâtiha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

Fransa

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

